

Byrådsavdeling for helse
Rådhuset
0037 OSLO

Deres ref.:
23/5459

Vår ref. (saksnr.):
23/5485 - 13

Saksbeh.:
Siri-Anett Myhre, 994 20 655

Dato:
16.04.2024

Utredning av oppgavefordeling mellom bydelene og kommunen sentralt

Det sentrale eldreråd viser til invitasjon fra Byrådsavdeling for helse til å komme med innspill til byrådets utredning av oppgavefordeling mellom bydelene og kommunen sentralt.

Byrådets mål er at tjenestetilbudet til innbyggerne skal bli bedre, mer effektivt, tilgjengelig og likeverdig. Bydelene skal være tilgjengelige for innbyggerne som leverandør av viktige tjenester, og som lokaldemokratisk arena. Byrådet ønsker å se på byens administrative organisering for å sikre bærekraftige, demokratiske og gode tjenester til innbyggerne. Byrådet vil:

- vurdere oppgavefordelingen mellom bydelene og kommunen med mål om bedre og tilgjengelige tjenester til innbyggerne
- vurdere mulighetene for et sterkere samarbeid mellom bydelene for å gjøre tilbudet bedre og mer effektivt

Rådet takker for informasjon fra Byrådsavdeling for helse i møte 09.04.2024. Saken ble behandlet samme møte, sak 44/2024. Rådet har følgende innspill:

Tilgjengelige og likeverdige tjenester

Det er ulikheter mellom bydelene når det gjelder for eksempel geografi, befolkningssammensetning, sosioøkonomiske forhold og levekår. Bydelene har lokalkunnskap om sine innbyggere og tjenester. Eldre innbyggere har ulike behov, men for mange vil nærhet til tjenester og tilbud i lokalmiljøet være viktig. Det kan derfor være en fordel at ansvar for tjenester ligger i bydelene.

Ulikhet i organisering og prioritering i bydelene kan imidlertid føre til at tjenestene ikke blir likeverdige. Det er flere eksempler på dette:

Seniorveiledere

Rådet har i møte 09.04.2024 fått en orientering om seniorveiledertjenesten i Oslo. Det ble opplyst at det er ulikhet mellom bydelene i hvor stor stillingsprosent de har i bydelene. Rådet har bedt om å få en oversikt og vil følge opp dette.

Vedtak om opphold i helsehus eller langtidshjem

Rådet har fått tilbakemeldinger om at det er ulik praksis i bydelene, for å innvilge opphold i helsehus eller langtidshjem. Vi mener det er behov for en kartlegging av bydelenes praksis for innvilgelse og avslag. Rådet vil følge opp dette.

Bydelseldreråd

Det sentrale eldreråd har i mars 2024 gjennomført en spørreundersøkelse for bydelseldrerådene. Svarene viser at det er store ulikheter i hvilket omfang rådene får sekretariatsbistand. Det oppgis at det varierer fra 10 til 50% stilling, eller at det ikke er fastsatt en fast stillingsprosent. Et råd opplyste at sekretæren må ta dette på avspasering. Vi mener at dette gir ulik forutsetning for hvordan rådene kan utføre sitt arbeid. Bydelseldrerådene har også opplyst at det er ulikhet i fastsettelse av møtegodtgjørelse for rådene i bydelene.

Det sentrale eldreråd mener at det bør sikres mer likeverdige tjenester i bydelene. Vi er imidlertid usikre på om dette løses best ved å overføre oppgaver fra bydeler til kommunen sentralt. Rådet foreslår at det fastsettes kriterier for tjenester i bydelene, for å bedre kunne sikre likeverdige tjenester.

Bydelens økonomiske rammer

Det opplyses at tjenestene skal bli mer effektive. Bydelenes økonomi har betydning for kvaliteten på tjenestene de har ansvar for. Rådet mener at det er viktig at effektivisering ikke betyr at bydelene får strammere økonomi.

Det er et politisk mål om at eldre skal bo trygt hjemme så lenge som mulig. Helsefremmende og forebyggende tjenester som seniorveiledere og seniorsentre kan bidra til at behov for tjenester i hjemmet og på institusjon kan bli utsatt. Seniorsentrene kan bidra til sosial kontakt og forebygging av ensomhet. De har også matservering, tilbud om deltagelse i aktiviteter, trening, digital opplæring og andre tilbud. Seniorsentre er en ikke lovpålagt tjeneste, og det er flere eksempler på at bydeler foreslår å legge ned seniorsentre for å spare penger.

Rådet mener det bør sikres at viktige tjenester til innbyggere ikke blir lagt ned grunnet økonomiske nedskjæringer.

Bydelene forhåndsbestiller et visst antall plasser på helsehus «en-bloc». Dette kan føre til at det er høyere terskel for å benytte spesialplasser dersom bydelen har ledige en-bloc-plasser. Spesialplasser er mer kostbare for bydelene. Dette kan føre til at økonomiske hensyn blir vektlagt ved bestilling av plasser i helsehus og langtidshjem.

Det sentrale eldreråd mener at byrådet bør vurdere systemet for prissetting slik at bydelene ikke får økte utgifter ved bestilling av spesialplasser i helsehus og langtidshjem.

Samarbeid mellom bydeler

Bydelene har ulik sammensetning, men har allikevel mange likheter. Rådet mener at det kan være en fordel å ha mer samarbeid mellom bydelene. Dette kan for eksempel være aktuelt ved ulike kartlegginger. Bydelene kan også samarbeide ved implementering av sentrale strategier og handlingsplaner. Det kan også være en fordel med bruk av ansatte på tvers.

Nye arenaer for innbyggerinvolvering

Byrådet vil vurdere hvordan innbyggerne bedre kan påvirke beslutninger som har stor betydning for eget nærmiljø, og hvordan bydelene kan bidra til å skape nye arenaer for innbyggerinvolvering.

Alle bydelsutvalgene har åpen halvtime i forkant av sine møter. Flere av bydelseldrerådene har også dette tilbudet. Rådet mener at denne muligheten for å gi innspill bør gjøres bedre kjent.

Åpne folkemøter og innspillmøter er andre muligheter for byens innbyggere til å gi innspill. Dette kan arrangeres både av bydelen og av kommunen sentralt.

Noen av høringene i Oslo kommune blir lagt ut på kommunes hjemmesider slik at de er åpne for alle innbyggere. Rådet mener Oslo kommune bør ha en høringside tilsvarende det Regjeringen har, med oversikt over saker som er på høring.

Rådet er opptatt av medvirkning for innbyggere som vanligvis ikke blir hørt. Digitalt utenforskap er en utfordring som påvirker mange samfunnsgrupper, blant annet eldre. Vi mener at det bør sikres at også de som er ikke-digital får mulighet til å påvirke eget nærmiljø. Personlig og oppsøkende kontakt kan være en egnet tilnærming for eldre innbyggere som av ulike årsaker ikke har mulighet til å delta på åpen halvtime eller folkemøter. Rådet er også opptatt av situasjonen for eldre LHBTIQ+-personer og eldre med flerkulturell minoritetsbakgrunn.

Rådet mener at bydelene og kommune sentralt bør legges til rette for mulighet til å komme med innspill for alle innbyggere.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet og ser frem til muligheten til å få gi videre innspill.

Vennlig hilsen

Kari Hauge

leder